

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Velturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Posledica vinske klavzule

v trgovinski pogodbi z Italijo.

Vsled ukaza ministerstev za finance, trgovino in poljedelstvo z dne 10. avgusta 1892. l. št. 125 drž. zak. se je lombardskim, benečkim, srednje-italijanskim, sicilijanskim in navadnim pljemontskim vinom, ki se uvažajo po suhem ali po morju v avstrijsko-ogrski colni okoliš znižala carina od 20 gld. na 3 gld. 20 kr. v zlatu na metrični stot ali kvintal. S tem so se italijanskim vinom na stečaj odprla vrata v Avstrijo, katera od tistega časa čedalje huje preplavljajo ter tlačijo ceno našemu pridelku v ogromno škodo producentom vseh vinorodnih pokrajin širne Avstrije.

Uradna statistika znanje trgovine avstrijsko-ogrskega colnega okoliša, ki jo izdaja c. kr. trgovinsko ministerstvo, razodeva z jako zgovornimi številkami, kako strahovito se vsled vinske klavzule množi uvažanje italijanskih vin v avstrijsko-ogrske dežele. Pred letom 1892. se ni uvažalo v našo državo skoro nič italijanskih vin v sodih. L. 1891. je znašala vrednost iz Italije uvoženega vina v sodih samo 80.285 gld. Leta 1892. je prestopilo avstrijsko mejo že 473.415 metričnih stotov italijanskih vin v skupni trgovinski vrednosti 4.734.150 gld. L. 1893. so uvedli čez našo državno mejo 1.185.794 metr. stotov ital. vina v vrednosti 10.672.446 gld. V naslednjih treh letih se je sukala vrednost importovanih italijanskih vin med 8 in 9 milijoni goldinarjev na leto, l. 1897. je poskočila na 15.382.731 gld. in leta 1898. se je pripeljalo taci vin iz sosednjega kraljestva 1.505.203 metr. stotov v skupni vrednosti 16.557.233 gld. (!!!) V celi dobi, odkar je obveljala vinska klavzula, to je koncem avgusta 1892. do konca leta 1898., osrečila nas je Italija z ogromno množino 7.067.349 metr. stotov svojih vin v skupni trgovinski vrednosti 74.011.835 gld. — Nasprotno se ne izvaja iz Avstrije v Italijo skoro prav nič vina. Leta 1898, ko je bil največji import italijanskih vin v našo državo, se je izvozilo od tod v Italijo vsega vina skupaj za ne celó 20.000 gld. (Kolika razlika med 20.000 gld. importa in 16 milijonov in pol gld. eksporta!) Naši Brici in Furlani so imeli nekdanje stalne odjemalce onstran meje, zlasti v Vidmu in Čedadu, celó s Kanalskega se je izvažalo mnogo cividina in črnine v Videm; zdaj ne gre iz naše dežele skoro nobena kaplja

vina več čez mejo, nasprotno pa prodira vse polno italijanskega vina k nam ter dela našemu domačemu pridelku nevarno konkurenco. — Sicer je-li treba še jasnejših, dokazov, nego so zgoraj navedeni uradni podatki, za to, da je po klavzuli k trgovinski pogodbi z Italijo vzbujena konkurenca italijanskih vin našim producentom silno škodljiva, avstrijski vinorejci nevarna in da ji utegne celó pogubna postati, če se pri prihodnjem obnovljenju pogodbe (l. 1902.) ne razveljavi?

Avstrijsko-ogrska vinoreja ne more tekmovali z italijansko; kajti v Italiji se je še prav redko kjé prikazala trtna uš in Oidium in Peronospora, sta tam prizadela veliko manj škode kakor pri nas; v nekaterih italijanskih vinorodnih pokrajinah niti ne poznajo teh silnih nadlog, proti katerim se mora leto za letom še čedalje večjim naporom boriti avstrijski trto-rejec. V Italiji je obdelovanje vinogradov primeroma lahko delo, koje opravljajo z malimi stroški; gnoja potrebujejo malo ali nič, ker je zemlja sama na sebi zadosti rodovitna in borba proti trtnim škodljivcem je tam čisto neznatna. Zato je v Italiji lahko z dobičkom prodajati vino po nižji ceni, nego znašajo stroški pri nas za obdelovanje. Dosledno prihajajo tamošnja vina čez naše državne meje po tako ničevih cenah, da pogostoma s carino vred ne dosežajo 10 gld. hekto.

Če se zraven tega pomisli, da so italijanska, v južnem podnebnju dozorela vina v obče veliko močnejša od naših, razume se lahko, kako nevarno konkurenco morajo delati našemu domačemu pridelku. Avstrijski vinotržci, zlasti veletržci, jih ne rabijo samó za primes domačim vinom, ampak jih tudi umetno prekrščajo v vina z domačim okusom ter prodajajo kot domač pridelek.

Nasledek take manipulacije je n. pr. na Goriškem ta, da je vse polno vina pod imenom domačega pridelka v kupčiji, da se pod tem imenom prevaža tudi v druge dežele — a v kletah domačih producentov zaostaja pristen domač pridelek in da si posestniki po veliki večini v hudih stiskah za denar, — ne morejo svojega vina prodati drugači nego pod ceno in sicer navadno vinotržcem, kateri mu podvoje množino z italijanskim vinom ter spravijo tako mešanico kot pristen domač pridelek v kupčijo — v veliko kvar kreditu domačega pridelka.

da bo mogel hoditi k meni vsak brez pomisleka, če treba tudi »general«!

In tako je tudi storil. Še več: ono sobo za gospode je dal še poslikati in postavil v njo mize, pokrite z rožastimi prtji — i nu — kakor v mestu.

Ko je bilo vse gotovo in je spoznal mlinar to za dobro, šel je Tine snubit. Izbral si je trgovčevu hčer iz bližnjega trga. Bila je že pametna, znala je ravnati z ljudmi — takimi in takimi — z gospodo in preprostimi; bila je prav primerna za kupčijo. Mlinar je hotel pokazati, da more tudi on, kar je mogel župan, in odprl je gostilno sé sinovo svatbo. Ko so prišli po poroki iz trga, povabil je mlinar gospoda župnika, pa učitelja, lovca, iz kratka: vso Modrijsko gospodo v gosposko sobo, a sorodnike in znanee pa v občno gostilno sobo. Gostil je vse prekrasno — imenitno. Godba je godla, pivo se je penilo; in ko je bila stopila pijaka še malo v glavo, rekel je drug — svetovalec:

»Salamina! to je pivo kot smetana! Takega pa nema oni na Postaji!«

»Nema, nikdar ni imel in ne bo imel!« pristavil je drug.

Župan, ki je bil seveda tudi pričujoč, je slišal to v gosposki sobi. Tedaj stopi

Konsumenti pa tudi nimajo posebne vzroka veseliti se take manipulacije, niti ne v obče uvažanja italijanskih vin, katera so v naravnem stanu premočna in ne ugovarjajo glavi, če so pa umetno rezana ali predelana, ne hasnijo niti glavi, niti želodcu.

Neizogiben nasledek uvažanja italijanskih vin je hiranje in propadanje posestev v vseh naših vinorodnih pokrajinah. Na eni strani neznosni stroški za obdelovanje, za obnovljenje vinogradov na ameriških podlagah, za neprestano borbo proti trtnim škodljivcem, za davke, na drugi strani — mrtva kupčija. Oboje tira posestnika v gospodarsko pogubo in skrajni čas je že, da vsi merodajni činitelji zastavijo ves svoj vpliv, vso svojo veljavo v to, da se, kakor hitro poteče sedanja trgovinska pogodba, obstoječa med Avstro-Ogrskim in Italijo, razveljavi vinska klavzula, oziroma da se izdatno povekša carina na uvažanje italijanskih vin v našo državo. **Menda so domači državljani in davkoplačevalci vendar večjega ozira vredni, nego vladarska trozveža ali takozvane prijazne razmere z južnim sosedom.**

E. Kl.

O naših razmerah.

(Dopis z dežele.)

(Konec.)

Ako ne upoštevamo »Brivca«, ki je polnil svoja predala z neslanostimi in izbruhi divje strasti iz Gosposke ulice v Gorici več mesecev zaporedoma, pridružil se je »Edinosti« prvi — naš goriški »Primorski List«.

Povdarjali smo že, da miroljubnost dr. Gregorčiča je provzročila, da se ta listič ni zaganjal ob njega, ampak da se je njegova stranka celo pridružila dr. Gregorčičevi stranki — v delu za narod. Večina pristašev tega lista je bila v poslednjih letih začela celo udeleževati se političnega delovanja v »Slogi« pod vodstvom dr. Gregorčiča.

Goriški Slovenci smo menili, da se je opustilo cepljenje na liberalce in — recimo klerikalce v politično-narodnem boju na Goriškem.

V tej veri nas je potrdilo glasovanje gospode okoli »Pr. L.« na lanskem občnem zboru »Sloge« in sklep konsorcija, da se list preseli v »Narodno tiskarno«.

Znano je, da dr. Gregorčič združuje okoli sebe vse za narod ne-

ven in reče: »Kaj, moj sin, da nema takega piva?«

»I se ve da ne!« kričal je svetovalec.

»Kaj, moj sin?! Kadar ta novi krčmar potочи toliko piva, kot moj sin, potlej naj pride k njemu še le po svet, kako treba ravnati s pijaco. Kjer je bil moj sin že davno, tje mora mlinarič še le poti iskati — razumite? In da boste vedeli, te »pátoke« zdaj niti v usta ne vzamem, proč pojdem in nikdar več me ne boste videli tu!«

In tako napihujen in srdit je odšel — niso ga mogli ustaviti. In tudi res ni prišel več v novo krčmo. Od tega časa je začelo sovraštvo med njim in mlinarjem, med županovo stranko in mlinarjevimi privrženci.

Modrija je bila razdeljena. Privrženci obeh stranij so jeli v kljub in iz zlobnosti pogosto hoditi v krčmo; ti v to, oni v drugo. Obe stranki sta hoteli: da bi njih krčma prekosila drugo. Iz tega je prišlo, da je bilo videti potlej bolj pogosto opite, kako so se opotekali po ulici. Noben teden ni prešel brez prepira. Tako je postala Mlinarjeva krčma druga postaja modrijske križeve poti, hujša, nego prva.

III.

Bilo je v nedeljo po blagoslovu. Modrijski starejšine so se zbrali na »Postaji«

sebično delujoče sloje na Goriškem.

Menili smo, da je gospoda okoli »Pr. L.« tudi tako narodna; a varali smo se. Gospoda je imela, kakor vidimo, v glavah svojih — drugačne misli. Predstavljala si je, da bode »Gorica« začela boj za »kattoliška načela« — koj potem, ko si bode poskušala »Soča« rešiti grešno življenje s pomočjo — liberalnih načel, da torej »Gorica« prevzame nalogo, katero si je stavil »Prim. List«. Ker se to ni zgodilo, pokazal je »Pr. L.« svoje rozičke. Že poprej jedenkrat se je dregnil ob bivšega urednika ter priskočil »Soči« na pomoč, da sta oba vrgla vanj kamen — da je socijalni demokrat in liberalni somišljenik »Slov. Naroda« zato, ker je bil tako predrzen, da je čital socijalistične spise.

Zdaj pa je menda konsorcij preduragal svoj sklep ter ukrenil, da se bode še vedno tiskal v laški tiskarni, ne pa v eminentno slovenski, katere čisti dobiček gre v podporo narodnih zavodov — na popolnoma katoliški podlagi.

A tudi s tem »Pr. L.« ni bil zadovoljen, ampak napadati je začel »Gorico« v družbi s »Sočo«.

Ta trdi in podtikuje, da je »Gorica« klerikalno glasilo, oni pa, da ne povdarja katoliških načel. To se godi tako, kakor da bi na svetu ne bilo drugih načel, kakor da bi nič ne veljalo načelo — zbirati in družiti vse narodno, nesebično delujoče Slovence na Goriškem.

Za »Pr. L.« je udaril ljubljanski »Slovenec«, ki je živel v enakih nadejah kakor prvi.

Iz vsega tega sklepamo očitne naklepe: »Sočina« patrona sta se oklenila liberalnih načel ne iz predilekcije, kakor se ne oklepjeta trgovcev in obrtnikov, ali veleposestnikov, ali dobrih kata zopet učiteljstvu, ampak iz zgolj egoistiškega namena kovati politični in z njim zlato-srebrni kapital.

Ni jima za liberalna načela, to sta pokazala v vsem dosedanjem delovanju, ampak zlorabljati jih hočeta v svoje politično egoistiške namene. »Soča« je začela povdarjati liberalna načela iz namena zasejati razpor med vrstenarodne stranke dr. Gregorčičeve. Iz jednega namena se je »Soči« pridružil »Prim. List«; drugače si ne moremo tolmačiti soglasanja, ko obsojata »Gorico«.

v veliki sobi. Poklical jih je bil tja g. predstojnik.

Oblak pozdravi g. starejšine in začne: »Nu, gospodje, sklical sem vas, da bi pregledali račun za šolsko opravilo in za nakup različnih rečij, potrebnih za nazorni nauk, kakor ga je nam predložil slavni krajni šolski svet. — Prosim, poslušajte!

1. Kocenov zemljevid Moravskega in Avstrijsko-Ogrskega na platnu 13 gld.«

»To je veliko! to je drago!« čudil se je Krivec.

»Kaj, veliko? dragota?!« reče mlinar. »Svoje otroke moramo izučiti, in če jim gre s takimi zemljevidi bolje v glavo, zakaj bi jih ne kupili, naj bodo še tako dragi. Če se jaz n. pr. prepričam, da bi mi bila ta ali ona reč ugodna za rokodelstvo, da je potlej delo bolje in bolj naglo opravljeno — kupim si jo, pa naj stane še toliko! Nu, saj me poznate!«

»No, ti zemljevidi so dobri!« reče Oblak, ali, ko bi bili bolj po ceni, bi ne škodilo. Pustimo to! Dalje:

2. Za vložjenje treh steklenk v okna 96 kr.

3. Za omet in oglašanje šolskega splotja 42 gld.

(Dalje pride.)

5 L I S T E K.

Šest postaj.

Češki spisal V. Kosmák. Prevel Š. P. — ov.

»Veselilo me bo« reče mlinar, pokloni se in šukajoč (drsajoč) z nogami za poklon, odide zadnjiski do durij.

Kar se tiče občinskega dovoljenja, bilo je mlinarju igrača, dobiti ga. Kako pa tudi ne? Saj je bil svetovalec in svetovalec kaj odreči — to ne gre! Potem bi se maščeval v uradu! In kaj še le v mlinu! Zmlel bi ljudem žito le površno in potem bi bil ta božji dar črnejši, nego »komis«. — Iz kratka: jedva je bil zadal mlinar svojo prošnjo na županstvo, že je sklical predstojnik občinski svet in bilo je enoglasno sklenjeno: da sta dve krčmi za Modrijo premalo, da se dovoljuje še tretja. Iz mesta je tudi prišlo takoj dovoljenje, in mlinar je začel urejati za krčmo svojo hišo, ki jo je imel še poleg mlina. Napravljal je to malo »nobel«.

Umoval je tako: Na »Postaji« je le jedna soba, kjer sedijo preprosti in gosposki skupaj. To mi ne ugaja. Jaz uredim to drugače. Napravim si dve sobi; jedno večjo za ljudstvo, a drugo več manjšo za gospodo,

Zaveznika si tolmačita vso stvar ne-kako tako-le: Divide et impera! Razdvo-jiti je treba pristaše dr. Gregorčiča, ločiti somišljenike njegove na liberalce in kleri-kalce, ali kakor bi oni rekli, katoliško mis-leče moče. Politiško dedščino pa si razde-limo, ali pa se bodemo za njo pulili in bo-jevali pod zastavo liberalizma jedni in pod tej nasprotno drugi. Druži jih misel, da no-bena teh ne pridobi vsega, ampak vsaka nekoliko. Vzglede imajo na Kranjskem, kjer se bje tak boj, a nobena stranka ni pov-sem zmagovita. Tudi mandati za državni in deželni zbor so razdeljeni med obe stranki. Na Goriškem naj bo jednako.

V takem boju bi marsikdo prišel naj-poprej na površje, na kak stolček, po ka-terem hrepni njegovo srce. Ako pa bi ostala združena na Goriškem narodno-ne-sebično delujoča stranka, vsega tega bi ne bilo upati tako kmalu. Torej bimo boj za liberalna in protiliberalna načela! Kaj to dé, ako tudi pri tem trpi sloven-ski narod na Goriškem, saj je va-jen trpeti! Ako ni poginil v toli-kih stoletjih, ne pogine tudi zdaj! Ali ni tako, gospoda!

Naše prepričanje pa je bilo in ostane, da Slovenci na Goriš-kem ne potrebujejo takega sporta, ampak da se moramo tesno zdru-žiti vsi, ki ljubimo svoj narod; vsi, ki hočemo nesebično delovati za blagor naroda.

Poguba našemu narodu preti od sebičnežev, ki bi ga hoteli iz-mozgati ter se mastiti ob njego-vih župljih. Ljubezen do naroda naj nas druži v složno delovanje! Poznamo odlične moče duhovskega stanu, ki se strinjajo s plemenitimi načeli narodnega dr. Gregor-čiča, od katerega ne zahtevajo, da bi pri vsaki drugi besedi bobnal ob vero in njene svete resnice; kajti prepričani so, da ne kdor ima samo na jeziku vero, deluje v blagor naroda, ampak kdor v zmislu vere toliko žrtvuje, kakor naš voditelj dr. Gre-gorčič.

Poznamo pa tudi posvetne rodoljube, ki delujejo za narod v družbi duhovnikov, če tudi se štejejo pri nekaterih za „libe-ralne“ moče. Sicer pa se ne dajo ločiti „liberalci“ od drugih tako, kakor črne ovce od belih!

Ločiti se dajo načela, ločena od oseb, sama na sebi; ali ločiti osebe po načelih je pogosto (ne zmiraj) težko in ne-varno, ker se jim dela lahko krivica na eno ali na drugo stran.

Grešna sta oba, liberalci in kleri-kalci; zato naj si nič ne očitata; mirno naj živita med seboj, pa naj pustita Bogu sodbo, ki vidi srce ter preiskuje drob in obisti. Ne sodi, da ne boš sojen. Ne segaj v področje, katero je Sodnik sebi pri-držal.

Veže naj nas tista nesebična narodna delavnost, s katero se odlikuje naš ljubljeneec — dr. Gre-gorčič! To naj bo naš program!

Naše srednje šole.

(Konec)

VII.

Rodovitno sadonosno drevo obrodi mnogo zrelega sadja; na dobri gimnaziji dovrši mnogo učencev zrelostni izpit. Go-riška gimnazija je v tem oziru jako nero-dovitno drevo. Naj govore številke!

Od leta 1880. do leta 1889. je pre-stalo 150 učencev zrelostni izpit, od leta 1890—1899. pa 164. V 18 letih 314 apro-biranih maturantov! Torej je dozorelo po-prek vsako leto le 17 učencev! Kako maj-hno je to število v primeri se številom di-jakov cele gimnazije, ki je imela koncem II. tečaja vsako leto 380 učencev!

Saj je mnogo nemških gimnazij, ki imajo skoraj polovico manj učencev, a ven-dar skoraj ravno toliko abiturientov kakor goriška gimnazija.

Tako n. pr. je imela v šolskem letu 1895. gimnazija

	vseh učencev	aprob. maturantov
Lipniku	193	18
Caglovu (Freistadt)	176	14
Beljaku	174	15
Mostu (Brux)	205	14

*) Sprejeli smo članek, da čitatelji vidijo, kako se sodi med občinstvom o naših preprih in naših razmerah. Uredn.

Srebru (Mies)	261	19
Nikolsburgu	203	15
Landskronu	209	23
Zatežu (Saaz)	210	15
Braunau	220	12
Litomericali	270	41
Opavi (Troppau)	268	29
Gorici pa	428	19

Kaka razlika je med uspehi gimnazij, na katerih se podučuje m'adina v materin-sčini, in uspehi goriške gimnazije, na kateri dela mladini tuji učni jezik največe težave!

Število 314 aprobiranih maturantov se še skrči, ako odštejemo eksterniste in take dijake, ki so prišli v Gorico iz drugih de-žel, vstopili se le v eden višjih razredov go-riške gimnazije in po dovršeni maturi Goriško za vselej zapustili. Takih dijakov, veči-noma Nemcev z Dunaja, Štajerskega, Ko-roškega in drugih dežel, našli smo 40. Po tem računu je imela goriška gimnazija v 18 letih samo 274 maturantov. Po ogromnem številu učencev bi jih bila morala imeti po-lovico več!

Imela jih bo tedaj, kadar se postavijo tudi pri nas srednje šole na naravno pod-lago, za Slovence se slovenskim, za Italijane pa italijanskim učnim jezikom.

Da je pocepalo na goriški gimnaziji zaporedoma že več let med vsemi kronovi-nami največ odstotkov maturantov, smo že povedali. Temu dostavljamo še, da se je poizgubilo v zadnjih 18 letih 22 % izmed prijavljenih kandidatov.

S tem člankom se ločimo od suhopar-nih, pa jako podučljivih statističnih podat-kov. O glavnem vzroku teh neuspehov — in ta je tuji učni jezik — je „Gorica“ že pisala; o drugih vzrokih spregovorimo o priliki.

Dopis.

Iz Šempasa. — (Naše ceste.) — Ker ne zboruje ni državni, ni deželni zbor, kjer bi se mogli naši zastopniki poto-žiti o slabem stanju državnih cest v deželi, poslal je deželni poslanec č. g. Bl. Grča c. kr. ministerstvu notranjih poslov nepo-sredno sledečo pritožbo:

Vis. c. kr. ministerstvo notranjih poslov!

Visoko c. kr. ministerstvo je že dve leti zaporedoma postavilo v državni prev-darek potrebno svoto za dela v varstvo državne ceste ob hudourniku Lijaku na meji med obmestjem goriškim in županijo šempasko.

O potrebi novega mosta čez Lijak in družih varstvenih napravah je bil govor v deželnem zboru goriškem leta 1896. Visoko c. kr. ministerstvo je priznalo potrebo ome-njenih naprav; zapovedalo je cestni upravi v Gorici napraviti dotične načrte in prev-darek.

Cestna uprava je v toliko priredila načrte, da je visoko c. kr. ministerstvo moglo postaviti potrebne svote v državni prevdarek za l. 1899 in 1900.

Omenjene naprave so nujne. Vodotok je preplitev, most se ruši, in pri vsakem večjem naliwu dere hudournik po državni cesti od mitnice do mosta v daljavi od 100—200 metrov.

Cesta se močno rabi. Vozniki in pešci so na njej po dnevi in po noči. Hudournik večkrat hitro naraste ter otežuje promet. C. kr. cestni upravi je o teh neprilikah opetovano poročalo županstvo v Šempasu in c. kr. orožništvo.

Podpisani je pred letom o tem poro-čal c. kr. namestnji v Trstu in ravno to je storil tudi podjetnik prevaževanja surovin in izdelkov tvornice v Ajdovščini.

Na vsako prošnjo, oziroma pritožbo je c. kr. cestna uprava v Gorici poslala svoje uslužbenca po nekaj dni na ogled ceste in hudournika. Dali so si opravilo, ki je vzbujalo misel, da se uredi hudournik, da se uglobi struga, da se cesta vzdigne, da se začne staviti nov most. Uradi, ljudstvo in vozniki so se umirili, upajoč hitre pomoči. Toda vse je zopet in zopet ostalo pri suhih načrtih.

V ljudstvu se zbuja nevolja in misel, da gospodje cestne uprave v Gorici nimajo resne volje.

Podpisanemu ni znan razlog opisanega početja; čudi se pa temu, da cestna uprava v treh letih še ni storila resnega koraka od načrtov do izpeljave.

Nešteti so ljudje in nešteta živina, ka-terim je stopil redva in noge, kerso morali

večkrat v mrazu in vetru brodití do kolena črez to cesto deroči hudournik.

Dne 4. januarja 1900. je zopet hu-dournik preplaval cesto. Živina in pešci so bredli po cesti po valovih, do pol metra visokih, in to tudi po temi v črni noči in v vipavski burji.

— Na občinskih cestah se v takih slučajih razobesi luč in se postavi straža; na državni cesti pa voznike in pešce čuje le temno nebo.

Temu poročilu dostavljam uljudno prošnjo: visoko c. kr. ministerstvo naj iz-voli cestni upravi v Gorici naročiti, da ne-mudoma prične z deli, ki so potrebna v varstvo državne ceste ob Lijaku.

Šempas, dne 12. januarja 1900.

Blazij Grča, dež. poslanec.

Politični razgled.

Časopisi prijavljajo listo novih mini-strov, dostavljajoč, da je Körber sam jo naznanil raznim nemškimi poslancem, s ka-terimi je zadnje dni govoril. Nova vlada bo po teh poročilih sestavljena tako-le: Kör-ber predsedstvo in ministristvo notranjih del, Hartel naučni minister, Wittek žel. minister, Welsersheimb domobranski minister, dvorni svetnik pri nižjeavstrijskem namestništvu Giovanelli poljedelski minister, senatni pred-sednik Böhm-Bawerk finančni minister, trža-ški namestnik Goess trgovinski minister, moravski namestnik baron Spens-Booden justični minister, sekijski šef Rezek češki minister, Chldgowski gališki minister in Czychlarz levičarski minister. Hartel je bil za časa Claryja vodja naučnega mini-sterstva. Czychlarz je člen gospodske zbor-nice in profesor rimskega prava na dunaj-skem vseučilišču, Böhm-Bawerk je bil že člen Kiemansseggovega in Gautschevega mi-nisterstva. Giovanelli je laški konservativec iz Tirolske. V slovanskih krogih je ta mi-nistrska lista obudila največje ogorčenje. To bi bilo popolnoma levičarsko, strankar-sko ministerstvo.

Avstrijska delegacija.

V sobotni seji avstr. delegacije je od-govoril grof Goluchowski na interpelacijo glede iztiranja Slovanov iz Nemčije. Vso stvar je opisal kot brezpomembno, dasi-ravno se je v Nemčiji že pokazal upliv te interpelacije. Nemški cesar bo gotovo za-dovoljen s tem odgovorom.

Zatem se je pričela razprava o pro-računu ministerstva zunanjih del. Govorila sta češki delegat inženir Kaftan in dr. Ferjančič. Kaftan je na najostrejši in najbrezobzirnejši način šibal Goluchowskega, posebno radi njegovega vtikanja v notranje politične zadeve, njegovega razmerja z srbskim razkraljem Milanom in nastopom proti Črnigori.

Dr. Ferjančič je obširno govoril o raznih važnih zadevah, tako o drugi želez-niški zvezi s Trstom, o vplivanju trozveze na naše notranje politične razmere. Nasli-kal je v pravi luči tužne odnošaje Sloven-cev in Hrvatov na Primorskem ter razkril delovanje laške irredente. Njegov velezani-miv govor priobčimo doslovno, ko nam dojde.

Anglija in Rusija

sta si vedno bolj v laseh, odkar se bje ne-srečna vojska v Južni Afriki. Ta razpor se sicer še ne kaže v diplomaciji, ker z oficijelne strani se vedno zatrjuje, da vladajo mej obema državama najboljše razmere, v resnici pa temu ni tako. Rusija izkazuje svojo naklonjenost do Angležev v vedno večjimi simpatijami za Bure, ob enem pa tudi z mobilizacijo kavkaških čet preko Af-ganistana v angleško Indijo, Angleži pa so se v zadnjem času lotili tudi ruskih ladij. Ustavili so namreč te dni parnik ruskega Lloydja, ki je bil namenjen v Filadelfijo. Kajpada je parobrodna družba takoj na-znanila ta dogodek ruski vladi.

Sploh se Angleži boje, da bi Rusija ne pričela uresničevati svojih načrtov v Indiji. Sedaj bi za Rusijo ne bila posebna težava, pridobiti si oblast v Indiji, ko mora Angležka gledati, kako se izmota iz južno-afriške vojne. Zelo se Angleži boje za Per-zijo. Domnevajo, da ima Rusija pritrdilo Nemčije, da sme zasesti Perzijo.

Desetina v Bolgariji.

Bolgarska vlada se je poprijela zad-njega sredstva, da reši državo poloma. Uvedla je zopet desetino med davkoplače-valci. Skoraj gotovo pa je baš to novo sredstvo tako nesrečno, da pomnoži splošno nezadovoljnost ter le pospeši državni kon-kurz.

Vojska v Južni Afriki.

Pričakovane poročila o z vseh strani napovedanem odločilnem boju pri Colensu ali sploh kje pri Tugeli danes še ni, a dolgo ne more več izostati, kajti vsa znamenja kažejo, da se v tem delu natskega bo-jišča pripravlja na večjo bitko.

Te dni je došlo zopet nekaj nadalj-nih poročil o bitki pri Ladysmithu dne 6. in 7. t. m., a tudi sedaj se še ne more z gotovostjo trditi, kdo je prav za prav na-padel. Angleži trdijo v jednomer, da so Buri napadli z vso svojo silo, burski poro-

čevalci in pa krogi, ki drugače sodijo o Burih pa pravijo, da je taka trditev narav-nost nesmiselna, ker Buri vedo, da je treba v takih slučajih žrtovati na stotine mož. Temu se pa Buri načelno vedno izogibajo in so se najbrže tudi sedaj. Najnovejša an-gleška poročila pravijo, da je v tem boju padlo 14 častnikov, 34 je ranjenih, izmej moštva pa je padlo nad 800 mož. Torej skupno so izgubili Angleži po lastni izjavi nad 1000 mož. V takem slučaju pa ni ver-jetno spodaj objavljeno poročilo o kapitu-laciji Ladysmitha.

Domače in razne vesti.

Volilem! — Opozarjamo zopet naš prvotne volilce in volilne moče na državnozborsko volitev, naj se strogo držijo kandidata, katerega jim pri-poroči društvo „Sloga“. Namenjeni kandidat profesor Ivan Berbuč od-govarja popolnoma zahtevam, ki se morejo postaviti dandanes na sloven-skega zastopnika. Zato je naravno, da nam prihajajo ugodna poročila o njem.

Kdor pozna razmere in posle v državnem zboru, vé, da ugovori proti njemu so ničevi in iz trte zvili. Enako ali slično bi se ugovarjalo proti vsak-teremu kandidatu, katerega bi posta-vila „Sloga“, ker agitacija se je vnela v deželi ne toliko proti kandidatu, naj si bo ta kdorkoli, kolikor proti obsto-ječi organizaciji v društvu „Sloge“.

S križem v roci eni. z loparjem drugi; a jedini so v tem, da mora pasti narodni šotor, na katerem se blesti znamenje krščanstva, v katerem dru-žijo slovenski sinovi brez ozira na morebitne osebne navskrižnosti ali raz-like v skupno delo za narod. In to delo je krščansko po svoji pod-lagi, svojem cilju in svojem uspehu ter se more meriti v tem oziru z de-lovanjem vsakerega nasprotnika naše organizacije.

Splošna je želja, naj bi Alfred grof Coronini prevzel kandidaturo. Ako se volilci neposredno nanj obrnejo, je povsem verjetno, da se jim želja izpolni. A treba je pohiteli, ker volitev je blizu.

Obračamo se do častite duhov-sčine in svetnih rodoljubov z nujno prošnjo, naj se oklenejo „Sloge“ in njenega kandidata proti „svobodomi-selnim“ težnjam, ki značijo — krutost in trinoštvo.

Volilci, v Vaših rokah je prihod-nost, Vi odločujete o njej!

Vabilo k občenemu zboru društva „Šolski Dom“, ki bo v četrtek 1. febru-ruvarja 1900. v pritlični dvorani „Šolskega Doma“ ob 11. uri predpoldne z naslednjim dnevnim redom: odborovo poročilo za leto 1898; društven račun za leto 1898; list za društvena naznanila; volitev treh pregle-dovalcev računov in treh razsodnikov; mo-rebitni nasveti. Društven račun bo osem dnij pred občnim zborom razporežen druš-venikom na ogled pri denarničarju Iv. Ber-buču, Novi most, 26. V Gorici, 14. januarja 1900. Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Našim naročnikom. Pretečene dni smo dobili nekaj izvodov našega lista vr-njenih z pripombo „Retour“. Zdaj nas pa pismeno povprašujejo dotični g. naročniki zakaj jim lista več ne pošiljamo. Ogledali smo si natančneje ovitke vrnenih listov ter opazili, da je pisala ena in ista roka bes-edico „Retour“. Dotičnemu samooblastnežu smo že na sledu. Vse one somišljenike pa, ki niso prejeli našega lista, uljudno prosimo, da nam to takoj naznani. Vkrnili bomo potrebne korake, da se kaj takega v pri-hodnje ne pripeti več.

Okrajni šolski nadzorniki na Go-riškem. C. kr. ministerstvo za uk in bo-gočastje je imenovalo za prihodnjo šest-letno dobo okrajnim šolskim nadzornikom: za tolminski okraj vadničnega učitelja g. Andreja Lasiča, za okraj goriške okolice glavnega učitelja izobraževališča g. Franca Finžgarja, za sežanski okraj vadničnega učitelja g. Kanteja in za gradiščanski okraj vadničnega učitelja gosp. Jožefa Picha.

Poslanec dr. Laginja, ki je bil od srede decembra sem bolan, je hvala Bogu popolnoma okreval.

Za „Šolski dom“ nam je vročil g. Leben Ivan, kurat na Libušnjem letni do-nesek 10 K. — G. Fr. Ban, tehnični upra-vitelj „Katol. tiskarne“ v Ljubljani 10 K.

Po loteriji „Šolskega doma“. — Radi nekaterih prepozno vrnjenih srečkinih knjižic, se je objavljeno izzrebanih številk nekoliko zakasnilo. Odkar pa se je objavilo, prihajajo imetelji dotičnih sreček pridno po svoje dobitke. Marsikateri se veseli svoje sreče, sprejemši kak mičen, njemu ugajajoč

predmet; marsikateri, ki mu je sreča le bolj skromen dobiček podarila, se veselijo, da ga ni sploh prezrla; pride tudi kaka neuka ženka kazati svoje srečke in vprašati, je li kaj dobila; in če se ji pomiljuje pove da ni nič, reče blaga dušica: „Nič ne stori; saj je strošek na korist našemu dragemu „Solskemu domu“. Jako opravičeno je pač veselje mnogih dobiteljev razgledne in velikih fotografij g. Jerkiča. Ne glede na to, da so dandanes razglednice nosiljice ljubkih pozdravov že tudi pri nas tako udomačene, da jih je težko pogrešati, so g. Jerkičeve fotografije, kakor smo čuli iz ust umetnice, res umetniške vrednosti po finem ukusu, s katerim so izbrani najkrajše kraji naše domovine, in s katerim je vsak kraj vzet z najbolje izvoljenega stališča. In takih razglednic, ki seznanjajo širni svet s krasotami naše dežele, podaril je gosp. Jerkič nič manj kakor 750, in zraven teh še 25 velikih fotografij za na steno, tako da je bilo mogoče samo iz njegovega daru napraviti 79 dobitkov. Vso čast in hvalo taki darežljivosti; naj ti lepi izdelki seznanijo slovenski svet do zadnjega kota z njegovo sprelnostjo in ga opozorijo, da v tej stroki ni najmanj treba iskati postrežbe pri tujcih.

Državnozborska volitev in „Soča“. Lastnik „Soče“ se trudi v potu svojega obraza za kandidata v državni zbor. V svoji zmedenosti ga je popolnoma pozabil imenovati, tembolj pa zato toleče po osebi prof. Berbuča. Mi ga v resnici pomilujemo. Koliko je moral napenjati tisto materijo v svoji glavi, katero pri normalnih ljudeh imenujemo možgane, da je spravil iz sebe „pomisleke“ proti kandidaturi Berbučevi. Mi se vsem tem naporom ne smejemo. G. prof. Berbuča poznajo vsi kot delavnega, nesebičnega, za naš narod čutečega moža, ki pa ne kriči in se ne bahari s svojim delom, kot to delajo naši narodni farizeji. O tem pa, da je prof. Berbuč c. kr. uradnik, naj lepo molči glasilo dr. Tuma, ki je klečepalil krog vlade, da bi ga ista vnovič sprejela med c. kr. uradnike, in pa razlagat hodil na Dunaj ministrom, da pridobi vlada le na ugledu, ako narod zastopajo c. kr. uradniki! —

Lastnik „Sočin“ naj se nikari ne razburja radi „kvintala mrtve, prazne, neporabne mase“, kakor posebno „duhovito“ imenuje prof. Berbuča, razburjenje bi mule škodovalo in bi še manj tehtal kot doslej. Svetujemo mu to tembolj, ker bo treba njemu jako, jako veliko skrbnosti v dosegu iste teže, če pomislimo, da je kvintal prazne slame že sila lepa kopica.

Sicer pa, čemu tak vrišč in streljanje iz papirnatega kanona, ako imate dvetretjinsko večino za seboj. 29. t. m. si jo ogledamo!

Diastično-patrijotično prepričanje g. prof. Berbuča sila bode v oči „Sočo“. Mi se o tem ne bomo z njo pričkali. Zavračati moramo pa odločno neresnično trditev, da deželni poslanec g. prof. Berbuč ni storil svoje svete dolžnosti napram svojim najozjim domačinom v Črnicah in Batujah. Poizve lahko o tem v pisarni svojega „poslanca za poskušnjo“ g. dr. Staniča, tam ji gotovo pojasnijo in razložijo, da sta storila gg. poslanca prof. Berbuč in Blazij Grča vse potrebne korake, da pa so jih tam odklonili!

Občni zbor „Naše straže“ se je vršil preteklo nedeljo v Trstu. Sosebno častna je bila udeležba iz središča in iz Istre. Med drugimi je bilo zastopanih 17 slovenskih kranjskih in 5 isterskih društev.

Otvoril je občni zbor podpredsed. g. dr. V. Krispers pozdravom narodu hrvatskemu in slovenskemu ob meji. Povdarjal je, da moramo najprej skrbeti za gospodarsko obrambo rodu, potem se bode narod hrabro boril za svoj narodni obstoj. Načelstvo je sklicalo občni zbor v Trst, na to velevažno postojanko, ker mu imponuje čisto rodoljubje in edinstvo tržaških Slovencev. Delovanje „Naše straže“ je bilo nepristrano in tudi v bodoče naj ne bo „Straža“ orodje nobene slovenske stranke. Služi naj vseslovenski ideji in vseslovenski stvari.

Namen „Straže“ je dvojen: posredovati in denarno podpirati. Denarni načrt društva je narejen in ko se še spopolni in se prične na njegovi podlagi delovati, imela bo le „Straža“ gotovo 20.000 kron dohodka na leto. V prvi vrsti se bode obrnilo za redno podporo na slovenske občine in društva. Podpredsednik je povdarjal, da je dolžnost, sosebno Kranjcev, da največ prispevajo, ker so Kranjci v ugodnejšem političnem položaju in ki se imajo za to položaj zahvaliti obmejnim Slovincem, ki so odbijali sovražne napade. „Straža“ je delala s skromnimi sredstvi, a pomisliti moramo, da nasprotniki nimajo rodovitnejših tal, dasi mečejo tisočake. Govornik je rotil Slovence, da naj sleherni podpira „Stražo“, kdor je pa noče podpirati, naj je saj ne ovira v njenem delu. Tajnik g. dr. I. Brejce je podal izborno poročilo. Povdarjal je, da sedanja pravila niso posebno praktična. Aparat je prekompleksiran. Društvo ima posebno pisarno. Društvu treba popolnoma stanovitnih in stalnih dohodkov. Denarne podpore je društvo podelilo: obrtniku v Celju, pomagalo je ustanoviti z znatno podporo slovensko društvo „Naprej“ v Gradcu, dalo je podpore obrtniku, ki se je naselil v ne-

kem isterskem mestu, dalje za zadrugo v Sinčevsi neki obrtnici, ki se je nastanila na Sp. Štajerskem je društvo plačalo potne stroške, preskrbelo je slovenskega tajnika za neko občino na Koroškem, dijaški kuhinji v Pazinu je podarilo društvo znatno podporo. Mnogo obsežnejše in različnejše je bilo društveno posredovanje.

K „Naši straži“ zatekali so se ljudje z najrazličnejšimi prošnjami. Poslala je „Straža“ v neko nemčurško gnezdo na Štajersko slov. šiviljo, posredovala je, da se je na jezikovni meji nastanil slovenski zdravnik, „Gospodarska zveza“ se je obračala na „Stražo“ opetovano s prošnjo, naj ji društvo preskrbi vodje za izvenkranjske gospodarske zadruge. Slov. trgovcem je iskalo društvo primernih služb na omejenih postojankah. Zlasti je društvo posredovalo pri prodajah slovenskih obmejnih posestev, a bi zato potrebovalo še večjih sredstev. Skrbela je, da smo v nevarnih nasprotnih gnezdih dobili slovenske gostilničarje. „Družbi sv. Cirila in Metoda“ je „Straža“ pomagala, da je vzela nase en del stroškov ustanovitve in vzdrževanja neke slov. šole na Spod. Štajerskem.

Društvo je do 31. julija 1899. imelo ustanovnikov: v Ljubljani 38, na Kranjskem 41, na Štajerskem 35, na Koroškem 11, na Goriškem 7, v Istri 13, v Trstu 4 in raznih drugih krajih 6.

Rednih članov je bilo na Kranjskem 450, na Štajerskem 270, na Koroškem 115, Primorskem 72, na Dunaju 21, v Gradcu 16, v drugih krajih 6.

Društvo je „Naši straži“ pristopilo 35. Skupnih članov je bilo do sedaj 1140. Od sedaj pa se je to število še znatno pomnožilo. Blagajnik č. g. Luka Smolnikar je poročal, da je dobilo društvo do 30. jul. 1899. od ustanovnikov 4631 K, od letnikov 1336 K 10 h, od društev 460 K, daril 293 K 36 h. Skupaj 6720 K 46 h. Torej je prebitka 4128 K, 2 h, ako se odštejejo stroški 2592 K 18 h. Skupen denaren promet od ustanovitve do 10. jan. 1900. je bil: dohodkov 7754 K, 40 h, stroškov 3603 K 82 h, prebitke 4050 K 50 h. Obe poročili sta bili z živahno pohvalo vsprejeti in odboru na predlog dr. Pretnerja izražena zahvala in zaupanje soglasno. Shod je počastil tudi ljubljanski župan g. Iv. Hribar in državni poslanec g. F. Povše imenom „Slovenske krščanske zveze“. Drž. poslanec dr. Spinčić je ognjevit govoril za skupno složno pomoč „Naši straži“ ter se je vime primorskih Slovencev zahvalil, da si je „Straža“ izbrala za prvi občni zbor Trst. Dr. Krisper je zaključil občni zbor z zagotovilom, da bo načelstvo storilo vse, da se omogoči složna akcija pri „Naši straži“. Po občnem zboru so šli udeležniki vseh strank v hotel Evropo.

Dal Bog Slovincem sreče pri skupnem delu za „Našo stražo“. Brzjavila sta na občni zbor dr. Šušteršič in „Naprej“ iz Gradca.

Zveza slovenskih in istrsko-hrvatskih županov. Na drugem mestu pričujemo pravila te zveze. Da bode novo društvo, čegar ustanovitev se je na shodu županov tako navdušeno pozdravila, zamoglo začeti svoje poslovanje, treba je, da mu pristopijo člani. Kakor je iz pravil vidno, morejo biti člani župani, podžupani in občinski svetniki slovenske in hrvatske narodnosti. Kdor torej le more, naj pristopi društvu — in vsaj od slovenskih in hrvatskih županov pričakujemo, da storé to vsi. — Oglasi naj se pri ljubljanskem županu gospodu Ivanu Hribarju, kateremu naj ob enem naznani, kedaj bi po njegovem mnenju najbolje kazalo sklicati ustanovni občni zbor.

Solski muzej. Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani, ki je bil dne 28. m. m., je podaril svojo bogato knjižnico „Solskemu muzeju“. Kakor čujemo, bo tudi „Pedagoško društvo“ v Krškem darovalo svojo lepo stalno razstavo „Solskemu muzeju“, da potem lahko pokažemo svetu, kaj imamo in kaj premoremo. Pa tudi knjige iz zasobnih knjižnic posameznikov, kakor tudi učila, ki so jih posamezniki sami izdelali, bi bila „Solskemu muzeju“ v ponos. Učil in vzorcev za ženska ročna dela ni še prav nič v tem našem zavodu. Vsakdo stori, kar more za „Solski muzej“ in s časom bo ta zavod slovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva čast in dika nam vsem. Kakor znano, ima „Solski muzej“ vsled naklonjenosti ljubljanskega župana bl. g. Ivana Hribarja na II. mestni šoli prostore, in direktorji „Zaveze“ je pa nabavil te dni lepo opravo slovenskemu in istrsko-hrvatskemu „Solskemu muzeju“.

„U. T.“
Dopršen kip dr. Prešerna je izdelal prav mojsterski slovenski akademik Al. Repič. Kip je sicer še iz gline, a ko bi se oglasilo vsaj 30 naročnikov za Prešernovo doprsje, ki bi stalo v naravni velikosti le 16 gld., bi g. Repič začel z ulivanjem. Prešernovih kipov. Opozarjamo torej vse one Slovence in društva, katerim materialne razmere dovoljujejo to, naj se vsaj do 20. januarja t. l. odzovejo z naročbo in sicer se naroča pri g. Niko Zupančiču, stud. phil. Dunaj, VIII. Lederergasse 20, Th. 5.

„Goriška ljudska posojilnica“ ima od sedaj uradne ure za stranke tudi popoldne od 2—3 ure, izvemši nedelje in praznike.

Goriška ljudska posojilnica je imela meseca decembra 303.490-02 kron prometa. Hranilnih ulog so uložili okroglo 50.000 kron.

Trgovska obrtna zadruga je imela meseca decembra prometa za 183.782-46 kron. Število zadržnikov je naraslo v tem mesecu od 1397 do 1433.

Iz Sežane. Gospa Laharnar se je vže v minolih letih mnogo trudila, da je nabrala mile darove, s katerimi se je vboгим učencem preskrbelo najpotrebnejše obleke. Tudi letos ni zaostala. V tem plemenitem delu so jo še drugi zdano podpirali. Gospa Myrto Scaramanga doposlala je iz Trsta več perila, katero so razdelili 14. t. m. otrokom.

Županstvo je votiralo 2000 K, „Čitalnica“ je darovala 600 K in okrajni šolski svet pa 700 K. Volil se je odsek, v kateri sta bila voljena gospa Dilena in pa konsistorijalni svetnik g. Legat.

II. primorsko veteransko društvo za G. riško in G. ad ščansko bo imelo svoj občni zbor dne 28. t. m., in ne 26., kakor je vsled tiskarske pomote na vabilih naznanjeno.

Opatija v nevarnosti? Z vso rezervo poroča neki ondodni list, da so zasledili pod Opatijo polno votlin in da je velika nevarnost za celo zdravilišče. Ravnateljstvo zdravilišča je naročilo dvema francoskima inženjerjema, naj se poučita o zadevi.

Obesil se bo na Travniku Andrej Gabršček sam, dne 29. t. m. popoldne, ako bode voljen državnim poslancem g. prof. Berbuč. To pretresljivo vest je lastnik „Sočin“ kričaje naznanil v javnem lokal, kakor nam poročajo. Svetujemo mu le, da si pravočasno omisli — vislice. Iznajdljiva je glava njegova: „poslanec za poskušnjo“, „javen samomor“ i. t. d. Le veselo nadaljujte, ker šaljivcev obče primanjkuje v teh resnih časih.

Neznani obešenec. Iz Idrskega nam pišejo: 8 t. m. našli so v nekem seniku v senožeti, v Kolovratu, neznanega človeka obešenega za pas. Starost njegova bi bila od 50—60 let. Nekaj pisanja so vdobili pri njem, pa je bilo že od miši zjedeno. Imel je tudi receptis od priporočenega pisma z dne 12. dec. 1899 l. od neke pošte na Štajerskem, kjer je delal.

Južna železnica. Vsled raznih nesreč je železniško ministerstvo zahtevalo od južne železnice razne naprave in premembe. V četrtek je imel upravni svet južne železnice sejo ter pooblastil ravnatelja Egerja, naj naznani vladi, da bode južna železnica ustregla vsem zahtevam. Upravni svet je tudi sklenil, da pomnoži obratna sredstva. Dvomimo, da bi se vse tako zgodilo, kakor bi bilo res potrebno, kajti pritožbe so premmoge.

Listnica uredništva. G. dopisniku iz Vrtojbe: Prihodnjič! — G. Borodinov: Isto

*** Žena iz treh stoletij.** Jelena Pilepić, živeča na Trsatu poleg Reke je rojena leta 1794. in še danes živi pri svoji družini. Ta ženska, katera se še dobro spominja Napoleonovih vojsk, je danes 106 let stara. Živi torej uže v tretjem stoletju, ker je začela živeti v 18. stoletju, živela v devetnajstem in zdaj z božjo voljo nadaljuje v 20. stoletju.

*** Duhovnika ubili.** V Leskovcu pri Plitviških jezerih so pili ljudje ljudje v krčmi pred grško-iztočno cerkvijo sv. Nikole, pili so do polnoči. V krčmo je prišel tudi duhovnik iz Vrhovine, Mirko Petrovič. Kmalu pa začno pojedinci zabavljati na duhovnika, da je „pop Nemirko“, na kar je Mirko dal zausnično nekemu Stefanu Deliču. Le-ta je pograbil stol in udaril z njim Petroviča po glavi, na kar je poslednji zgrabil svojo puško, ki jo je imel seboj, in hotel ustreliti na Deliča. V tem pa se je zgodilo, da se je puška sprožila in zadela duhovnika v prsi, na kar je takoj bil mrtev. Duhovnika so naložili na voz in ga odpeljali domov, javno se pa govori, da ga je usmrtil Delič. Res, žalostno!

*** Seljenje belgiških delavcev in inženjerjev v Rusijo.** Početkom tega leta se izseli zopet ogromno število belgiških industrijskih delavcev in inženjerjev na Rusko. Vzrok temu seljenju je v tem, ker v Belgiji čedalje bolj vporabljajo v tovarnah ženski spol in pa — ker v Rusiji bolje plačujejo nego v Belgiji. Glavni kontingent so tudi zdaj kovinarski delavci.

*** 13 otrok zmrznilo.** Iz Budipešte pišejo: Letošnji snežni zameti so zahtevali tudi v južni Češki mnogo žrtev. Naravnost strašna pa je vest, ki je došla iz Budije, da je na poti domov zmrznilo 13 otrok. Našli so jih na kupu tesno se objemajoč. Čudno in narazumljivo je, da niso šli stariši pravočasno nasproti svojim otrokom.

Narodno gospodarstvo.

„Zveza slovenskih in istersko-hrvatskih županov“. Na shodu slovenskih in istersko-hrvatskih županov dne 17. avgusta 1898 bilo je sklenjeno, da se ustanovi „Zveza slovenskih in istersko-hrvatskih županov“. C. kr. deželno predsedstvo kranjsko je postod discrimina rerum z odlokom št. 5105 pr. z dne 20. oktobra t. l. odobrilo pravila za to zvezo, ki slovejo takole:

§ 1. Društva ime in sedež. Društvo „Zveza slovenskih in istersko-hrvatskih županov“ se ustanovlja za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko (Goriško, Trst in Istro).

Vodstvo in sedež mu je v Ljubljani.
§ 2. Namen društva. Društva namen je: poučevati svoje člane o predpisih občinskih zakonov in družih zaukazov, ki vrejajo občinsko uradovanje, pospeševati kulturne težnje slovenskega in hrvatskega naroda ter potezati se za gmotne koristi njegove.

To dosega društvo s tem: da izdaja strokovni list, da izdaja ali pospešuje izdavanje zbirke za občinsko upravo važnih zakonov, da pošilja peticije in resolucije oblastvom in postavodajalnim zborom, da sklicuje redne in izredne društvene shode (občne zборе), na katerih se razpravljajo z občinsko upravo v zvezi stoječa vprašanja ter kulturne in gospodarsvene zadeve slovenskega in hrvatskega naroda.

§ 3. Člani društva. Člani so častni, pravi in podporni. Le avstrijski državljani more biti član društva.

A) Častni člani morejo biti oni samopravni avstrijski državljani, ki so si pridobili posebnih zaslug za društvene namene.

B) Redni člani zamorejo biti le župani ali podžupani slovenske ali hrvatske narodnosti.

C) Podporni člani morejo biti občinski svetovalci in občinski odborniki slovenske ali hrvatske narodnosti.

Redni ali podporni član postane dotična oseba, ko prijavi društvenemu odboru, da hoče biti član društva in izpolnovati društvene dolžnosti. Redni člani plačujejo udnino po 5 gld., podporni pa po 2 gld. Društveni odbor ima pa pravico ubožnim županom ali podžupanom udnino znižati ali celo spregledati.

§ 4. Dobava denarnih sredstev. Društvena denarna sredstva so:

- udnina rednih in podpornih članov;
- darila in volila;
- naročnina za društveno glasilo in skupilo za spise, katere društvo izda.

§ 5. Dolžnosti in pravice društvenikov. Vsak društvenik je dolžan društvene namene po svoji moči pospeševati in udnino v prvem četrtletji vsacega leta plačati.

Vsak društvenik ima pravico udeleževati se društvenih shodov ter tu govoriti in nasvete staviti. Redni člani imajo poleg tega pravico glasovati, voliti in voljeni biti. Redni člani prejemajo društveno glasilo brezplačno, podporni člani za znižano naročnino 1 gld.

§ 6. Izstop iz društva. Vsak društvenik sme izstopiti iz društva kedar hoče, samo da to naznani društvenemu odboru; udnino pa mora za tisto leto še plačati, ako jo je bil dolžan plačevati. Take, ki društvenemu namenu nasproti delajo, sme društveni odbor izključiti. Proti taki izključbi se je moči v 14 dneh pri društvenem razsodništvu pritožiti. Kdor preneha biti župan, ali podžupan, ali pa občinski odbornik, izgubi članstvo ipso jure.

§ 7. Opraviteljstvo. Društvene zadeve opravljajo:

- občni zbor;
- društveni odbor in
- društveno razsodništvo.

§ 8. Občni zbor. Redni občni zbor se snide vsako leto meseca avgusta; izredni pa, ako ga skliče odbor, ali zahteva pismeno petina vseh društvenikov in hkrati naznani predmet posvetovanja.

V poslednjem slučaju je občni zbor sklicati v 14 dneh potem, ko je zahteva došla društvenemu odboru.

Povabila na občni zbor je z dnevnim redom vred vsaj 14 dni prej razglasiti v vseh slovenskih dnevnih in v društvenem glasilu, vsaj 8 dni prej pa doposlati vsakemu društveniku.

Občnemu zboru predseduje načelnik društvenega odbora ali njegov namestnik. (Konec pride.)

Razglas.

(Konec.)

Gledé pristojbin za poštna nakaznice v mejnarodnem prometu se stvarno ni nič spremenilo, ker znaša odslej pristojbina za prvih 100 kron nakazanega zneska (doslej 40 gld.) 25 vin. za vsacih 25 K. (doslej 10 novč. za vsacih 10 gld.) in za zneske 100 K. presegaajoče 25 vin. za vsacih 50 K. (doslej 10 novč. za vsacih 20 gld.) — Ostale pristojbine in prometu s posrednimi deželami (Bosna, Hercegovina, Nemčija itd.) ki se razlikujejo od pristojbin mejnarodnega tarifa, ostanejo nespremenjene. — Pri vred-

nostnih pismih, vrednostnih zaklopnih in poštinih zavitihi v mejnarodnem prometu spremeni se le to, da se zavarovalnina poslednj ne bo zaračunavala več od vsacih 120 gld., marveč od vsacih 300 K. napovedane vrednosti, kar znači znižanje te pristojbine. — Kakor pristojbina za priporočanje, tako se je zvišala tudi pristojbina za povratnice, za potrdila o izplačanih poštinih nakaznicah, za povpraševalne liste in za naznanila o nedostavljenih pošiljках tako v tuzemskem kakor v mejnarodnem prometu od 10 novč. na 25. vin. — Odškodnina za priporočene pošiljke, ki so se zgubile na pošti, zvišala se je v celem poštinem prometu od 20 gld. na 50 K. Istotako je zvišan v notranjem prometu in v prometu z Ogrsko in okupiranimi deželami maksimalni znesek odškodnine, ki jo mora plačati poština uprava za izgubljene, zmanjšane ali poškodovane pošiljke, pri zavitihi 3 kg. teških od 6 gld. na 15 K., pri zavitihi nad 3 do 5 kg. teških od 10 gld. na 25. K. in za vsak dalnji kilogram od 2 gld. na 5 K.

V mejnarodnem prometu bo maksimalni znesek odškodnine za zavitke brez napovedane vrednosti do uštetih 5 kg. če ni v posebnih pogodbah druga odškodnina določena, znašal v bodoče mesto 10 gld., 25 K. — Na mesto do sedaj rabljenih poštinih vrednostnic stopijo istodobno nove znamke in druge vrednostnice z vrednostjo izraženo v kronski veljavi in sicer:

a) poštne franco-znamke po 1, 2, 3, 6, 10, 20, 25, 30, 40, 50, 60 v., 1, 2 in 4 K.;

b) časniške franko-znamke po 2, 5, 10 in 20 v.

Cena novih golic za poštne nakaznice in poštne naloge je določena na 2 v. za komad (doslej 1/2 novč.). — Franko-znamke po 1, 3, 5 in 25 v. so uže v prometu in se smejo rabiti za frankovanje. Ostale vrednostnice izdale se bodo polagoma. Od do sedaj veljavnih poštinih vrednostnic vzele se bodo časniške dovstavljavne znamke, golic za poštne naloge, golic za poštne spremnice, poštne nakaznice in poštne spremnice s povzeto nakaznico v notranjem in mejnarodnem prometu, potem golic za brzjavke, ki se oddajajo proti kasnejemu obračunjanju, (Stundung) z dnem 31. grudna 1899, ostale znamke in druge vrednostnice pa z dnem 31. sušca 1900 popolnoma iz prometa in se ne smejo po teh rokih več rabiti.

Pripominja se pa, da se golic za poštne nakaznice sedanje emisije tekom meseca prosinca 1900 pri uplačevanju na pošti pod tem pogojem ne bodo zavračale, če bo nakazani znesek v kronski veljavi naznačen in besedilo gld., novč. prepisano z besedilom „K.“ in „v.“

Mej občinstvom se nahajajoče poštne, brzjavne in telefonske vrednostnice sedanje izdaje morejo se do konca grudna 1900 na vseh poštinih uradih zamenjavati za nove vrednostnice iste vrednosti.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

pristna bela in črna vina iz v-pavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih o 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Andrej Cermel

na Kornju št. 10.

priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi svoj trgovno vsakovrstnih potrebščin, kakor čaya, vseh vrst, riž, olje itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh in salame in to, na drobno in debelo.

Cene zmerne, postrežba točna.

Dobiva

se povsod!

Najboljše in najcenejše voščilo (biks) svetá je Ciril-Metodovo voščilo.

Dá brez truda hitro in najlepši blišč. Kdor hoče Vzdržati usnje mehko. in trpežno obravnavi lepo, blisčečo naj kupuje samo Ciril - Metodovo voščilo. Glavni zalagatelj

Iv. Drufovka v Gorici na Travniku št. 5. Podružnica v Sežani in Komnu. Razpošiljam na vse avstro-ogerske postaje franko.

Zahtevajte povsod!

Rojaki!

Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Josip Gorjanc

gostilničar

v Attemsovi palači na Kornju v Gorici,

ima tudi klevce za konje in vozove.

Razun dobrega črnega in belega vina ter piva, priporoča vedno izvrstna jedila, gorka ali mrzla.

Razglas.

Podpisana zadruga razpisuje službo

uradnika

z letno plačo 800 do 1200 kron. — S spričevali opremljene prošnje je vložiti do 20. januarja t. l.

Hravnica in posojilnica v Cerknem, na Primorskem.

Prva kranjska tovarna testenin

Žnideršič & Valenčič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izberne testenine kot makarone, fidelina, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujejo. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovecem pošiljava cenik zastonj in franko.

Mlin z gozdom in senožeti

na reki Vipavi blizu Žabelj

je na prodaj ali v najem.

Obrniti se je na

grofa Mels-Colloredo v Štanjelu na Krasu.

„Narodna tiskarna“ v Gorici

ulica Vetturini št. 9.

je preskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„Gorico“, ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah (zjutranje in večerno) ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone.

„Narod“, ki izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krono in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev. Kdor naroči 10 iztisov pod enim naslovom, dobí 11. po vrhu.

V kratkem izdá

„Narodni koledar“, ki bo obsegal razen koledarskih podatkov in raznega drobiža, povesti poučne in zabavne vsebine ter oglase slovenskih trgovcev in obrtnikov iz mesta in dežele.

Začela je zalagati vsakovrstne tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade.

Že zdaj ima v zalogi sledeče cerkvene tiskovine:

1. Nota pro denuntiationibus faciendis;
2. Nota pro denuntiationibus factis;
3. Račun (3 pole) v slovenskem jeziku;
4. Testimonium status liberi;
5. Testimonium doctr., relig. et baptismi;
6. Fides matrimonialis;
7. Fides nativitatis et baptismi;
8. Fides mortis et sepulturae;
9. Status animarum;
10. Liber matrimoniorum;
11. Liber baptizatorum;
12. Liber defunctorum;
13. Spovedni listki.

Vse druge tiskovine so v tisku, na kar opozarjamo sl. županstva in dr. urade.

Priporoča posetnice

Se ne boji konkurence